

UN ROMÂN DECORAT DE ÎMPĂRATUL JAPONIEI ÎN ANUL 1890

ȘTEFAN CERVATIUC

Primele informații despre Japonia în țara noastră le datorăm scrierilor spătarului Nicolae Mănescu. În urma călătoriei sale în China, efectuată între anii 1675-1676, Mănescu a scris „Descrierea Chinei”, cu un capitol intitulat „Descrierea vestitei și marii insule a japonezilor și cese află acolo”.

Opera spătarului Mănescu a fost larg difuzată. Astfel, cărturarul grec, patriarhul Hrisant Nottara, îi cere o traducere în greacă, iar învățatul suedez I. G. Spawenfeld în 1684 și ambasadorul francez la Moscova, Foy de la Neuville, în 1689 îi cer informații asupra Extremului Orient. „Descrierea Chinei” este unul din rarele izvoare documentare ale Europei secolului al XVII-lea asupra Japoniei. În proiectul de înființare a unei Academii de studii orientale înaintat lui Petru cel Mare, filozoful și omul de știință german Wilhelm Gottfried Leibnitz citează și numele spătarului Mănescu.

Mai târziu, românii au putut căpăta cunoștințe despre Japonia și prin intermediul cărților de geografie care începuseră să circule și pe teritoriul țării noastre, cum ar fi cartea lui Buffier publicată la Iași în anul 1795 cu titlul „De obște geografie”, la traducerea lui Amfilohie Hotiniul.

În secolul al XIX-lea, informațiile despre „Țara Soarelui Răsare” se înmulțesc și în România. Totuși, legăturile de orice fel dintre cele două țări s-au stabilit foarte târziu datorită și politicii de autoizolare pe care Japonia și-o impusese și din care ieșit abia prin anii 1870.

De fapt, până acum, se știa că primele contacte dintre România și Japonia au fost de natură diplomatică, ele datând din anul 1902.

În acel an, la 21 mai/3 iunie, ministrul României la Viena, Emil I. Ghica, comunica ministrului afacerilor străine I. Brătianu, că a fost rugat de reprezentantul japonez din capitala Austriei, M. Noburaki Makino, să se informeze confidențial dacă guvernul român ar consimți, eventual, la crearea unei Legații a Japoniei la București.

drept consecință, la încheierea unui Tratat de comerț și alte convenții între România și Japonia.

Makino a declarat că, înainte de a fi trimis în Europa, i s-a vorbit despre dorința guvernului japonez de a avea relații diplomatice stabile cu România și că, plecând în Japonia în concediu, va fi probabil chestionat cu privire la aceasta și, ca atare, ar dori să știe cum va fi primită această propunere de către guvernul României.

În răspunsul adresat reprezentantului său de la Viena, Ministerul Afacerilor Străine arăta că guvernul „ar privi cu vie satisfacție crearea unei Legații a Japoniei la București” și că a urmărit cu cel mai mare interes dezvoltarea pe care a luat-o în ultimii ani Japonia „în toate domeniile activității umane”.

„Suntem convinși - adăuga nota - că cele două țări vor putea stabili într-un viitor apropiat relații comerciale urmate de un mare avantaj pentru ambele țări”. În concluzie, guvernul român se arăta dispus „să încheie cu Japonia convenții de comerț, extrădare etc., într-un cuvânt, toate convențiile care ar facilita dezvoltarea raporturilor lor și relațiile de prietenie dintre cele două state”.

În privința înființării de Legații, Ministerul Afacerilor Străine era de părere ca înființarea Legației „să aibă reședința la București: partea română ar fi admis ca ministrul Japoniei care rezida în capitala unei mari puteri să fie acreditat și la București, dar, în cazul când se va crea o singură Legație pentru România și o altă țară care nu este superioară României, guvernul subînțelegea ca această Legație să aibă reședința în Capitala română... Pentru moment nu va crea o Legație la Tokio, dar, totuși, guvernul român nu va lăsa să-i scape nici o ocazie pentru a mărturisi interesul pe care-l acordă relațiilor cu Imperiul Japoniei”.

La 8/21 decembrie 1903, ministrul japonez la Viena revine, informând că, din motive bugetare, guvernul Japoniei s-a gândit „să se abțină privizoriu de la crearea unei Legații în Europa”.

Și după această dată informațiile documentare privind legăturile dintre cele două țări sunt foarte puține.

Astfel, C. Bacalbașa în cartea sa „Bucureștii de altădată”, 1910-1914, vol. IV, ediția a II-a, București, 1936, p. 19-20, descrie primirea cordială cu care a fost întâmpinat celebrul general japonez Nogi Marsuka, cuceritorul Port-Arthurului, de la ruși în 1905, (despre acesta vezi și C. Căzănișteanu, V. Zodian, A. Pandea, Comandanți militari - Dicționar”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983) venit în vizită în România la începutul lunii iulie 1911. Tot cu această vizită (datată însă greșit în anul 1912) se începe și un mic capitol privind legăturile între Japonia și România, dintr-o carte puțin cunoscută în prezent, datorată lui Ioan Timuș

Informațiile despre încercările de înființare reciprocă a Legațiilor diplomatice între România și Japonia mi-au fost puse la dispoziție de către domnul Nicolae Dinu, Directorul Direcției Arhivă și Documente Diplomatice a Ministerului Afacerilor Externe, încă din anul 1993 și pentru a îi mulțumesc în mod deosebit și pe această cale.

și intitulată „Japonia de ieri și de azi“, tipărită la București în 1943. Autorul, care trăit peste patru ani în Japonia la începutul anilor 1920, descriind Muzeul Militar din Tokyo, arată că în camera destinată memoriei generalului Nogi, la loc de cinste aflau expuse și înaltele decorații românești acordate acestuia cu prilejul vizitei în România.

De asemenea, în volumul „Politica externă a României - Dicționar cronologic” Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, este consemnată funcționarea în Japonia, între anii 1915-1916, a unei misiuni speciale românești, sub conducerea Colonelului Felix, în vederea achiziționării de echipament militar.

În mod cert stabilirea relațiilor diplomatice între România și Japonia a avut loc în anul 1917, când, prin Decretul nr. 1042 din 13/26 septembrie, a fost numit ministru la Tokyo Nicolae Xenopol, care, însă, avea să decedeze în capitala Japoniei la 18 decembrie același an, înainte de a-și fi prezentat scrisorile de acreditare.

Aşa cum am spus mai la început – aşa cum reiese şi din documentele păstrate la Ministerul de Externe al României – nu se ştia decât că primele relaţii româno-japoneze datează din anul 1902, fapt pentru care în 1992 s-a marcat împlinirea a 90 de ani de la stabilirea relaţiilor româno-japoneze şi a 75 de ani de la înfiinţarea Legăţiei Române din Tokyo (în 1917) printr-un festival al filmului japonez ş.a. manifestări.

Și totuși, un grupaj de documente – corespondență, descoperit de subsemnatul într-un dosar din arhiva Prefecturii jud. Dorohoi, aflată la D.J.A.N. Botoșani, atestă faptul că primele contacte româno-japoneze s-au întâmplat în anul 1890 și nu în 1900, iar ele credem că au fost de o amploare deosebită, din moment ce protagonistul român al acestor contacte a fost răsplătit prin decorarea sa de către Împăratul Japoniei.

Documentul principal al grupajului de corespondențe este acesta:

„Ministerului de Interne

Bucuresti, 17 decembrie 1890

Diviziunea administrativă

Nr. 21065

Domnule Prefect,

prin adresa nr. 22552 domnul ministru al afacerilor streine mă încunoștiințea că Maestatea Sa Împăratul Japoniei a binevoit a conferi decorațiunea de clasa a 6-a ordinului imperial „Soarele - Răsărind” domnului Edmond Beldiman, fost locotenent de vânători, actualmente subprefect al plășei Herța-Prutu de Sus, acel județ, dre recunoștință pentru serviciile ce a adus domnului maior Yasumassa Fuksima, atașat militar pe lângă legațiunea Japoniei la Berlin, pe timpul când a fost în misiune București.

Vă transmit cu aceasta însemnele zisului ordin și vă invit, domnule prefect, faceți a se remite destinatarului, contra buletinului ce le însoțește care se va restitui ministerului, anotat în regulă.

Primiți, domnule prefect, asigurarea deosebitei mele considerații.

Pentru Ministru
ss/indescifrabil

Capul diviziei
ss/indescifrabil¹⁴

La 19 decembrie 1890, Prefectura Dorohoi înaintează subprefectului Plasei Herța, Edmund Beldiman, însemnele decorației și buletinul de primire:

„Nr. 6981

1890 dech. 19.

D-lui Edmund Beldiman
Subprefectul plasei Herța

D-l Ministru de Interne prin oficia nr.21065 ne comunică că Maiestatea Sa împăratul Japoniei a binevoit a (vă) conferi D-voastre decorațiunea de clasa a 6-a a ordinului Imperial „Soarele Răsărind” drept recunoștință pentru serviciile ce ați adus ca locotenent de vânători D-lui Maior Yasumassa Fuksima, atașat militar pe lângă Legațiunea Japoniei la Berlin, pe timpul când a fost în misiune la București.

Am onoarea a vă înainta cu aceasta însemnele zisului ordin primite cu oficia citată a D-lui Ministru, invitându-vă să ne trimiteți în schimb alăturatul buletin anotat în regulă².

La 21 decembrie 1890, Edmond Beldiman, subprefectul plasei Herța, restituie Prefecturii jud. Dorohoi buletinul și chitanța semnate de primire a însemnelor decorației³, iar Prefectura, la rândul ei, le înapoiază Ministerului de Interne la 24 decembrie 1890:

„N. 7070

1890 Decembrie, 24

D-lui Ministru de Interne
Divizia Administrativă
București

Însemnele Ordinului Imperial al Japoniei „Soarele Răsare” primite cu oficia D-voastră nr. 21065 din 17 decembrie corect, încredințându-se în primirea D-lui Edmund Beldiman, fost locotenent de vânători și actualmente subprefect al Plășei Herța - Prutu de Sus din acest județ, am onoare a vă înapoi(a) cu acest buletin primit cu citatul ordin care s-a anotat în reguklă de către D-l Beldiman⁴.

Despre Edmond Beldiman avem puțin date. Chiar Radu Beldiman și Mihai Sorin Rădulescu, autorii unui articol din revista „Magazin istoric” nr. 3/1893 intitulat „Cronici de familie - Beldimani” îl menționează doar în treacăt ca fiu al lui Alexandru Vasile beldiman, întemeietorul ziarului „Adevărul”, născut în anul 1860 și

D.J.A.N. Botoșani, fond Prefectura jud. Dorohoi, ds.8/1890, fila 90.

D.J.A.N. Botoșani, fond Prefectura jud. Dorohoi, ds.8/1890, fila 91.

Idem, fila 92.

D.J.A.N. Botoșani, Fond Prefectura jud. Dorohoi, ds.8/1890, fila 93.

decedat în 1919, botezat Edmond-Vasile și frate cu Alex. A. Beldiman (1855-1924), diplomat de carieră, fost ministru plenipotențiar în mai multe capitale europene între care și la Berlin după 1896.

Octav George Lecca în cartea sa „Familii boierești române - istoric și genealogie”. București, 1899, la pg. 66, consemnează că „Din căsătoria sa cu Emma Callimaki, Alexandru Beldiman, (fondatorul ziarului „Adevărul” - n.n.) are fii pe **Alexandru Beldiman**, ministru plenipotențiar al țării la Berlin și Delegat în Congresul păcii de la Haga etc. n. 855 și **Edmund Beldiman**, fost ofițer, prefect de Dâmbovița etc.”.

Conform statelor de plată păstrate la D.J.A.N. Botoșani în fondul „Prefectură jud. Dorohoi” știm că Edmond Beldiman a funcționat ca subprefect al Plasei Herța din acest județ de la 21 septembrie 1890 până la 10 martie 1891, iar „Anuarul Ministerului de Interne” din 16 mai 1899 consemnează că același Edmund Beldiman a fost Prefect de Dâmbovița de la 16 februarie 1894 până la 15 mai 1895.

Din păcate nu avem alte informații privind serviciile pe care Edmond Beldiman le va fi adus atașatului militar japonez de la Berlin venit la București.

De asemenea, nu știm în ce a constat misiunea acestuia în țara noastră și cu ce rezultat s-a încheiat ea, deoarece în arhiva Ministerului Român de Externe - după cum ne-a comunicat D-l Nicolae Dinu, Directorul ei - nu se află nici un document referitor la vizita în România, în anul 1889 sau 1890, a atașatului militar japonez de la Berlin.

Consemnăm doar, ca inedite, atât informația despre contacte româno-japoneze în 1890 cât și cea despre primul român, credem, decorat de Împăratul Japoniei.